

Ljubljana, 8. III. 1923. — III./10.

Uredništvo in uprava: „Delavski dom“, Turlaški trg 2, Ljubljana.
Naročnina mesečno 4 dinarje, za Ameriko 2 dolarja za celo leto.

Krščanski Polak.

Solidarnost razredov v praksi.

Krščanski socialci vedno govore o solidarnosti razredov in mirijo delavstvo, naj ne izvaja doslednega razrednega boja. To je za delavce, krščanskim fabrikantom pa seveda krščansko ni na poti, da ne bi izvajali najostrejši razredni boj proti delavstvu za interese kapitalizma in za dobrobit svojih žepov. Kot vzgled naj služi ta vprašalna pola in reverz, katere se predlagajo delavcem v podpis v tovarnah velikega kristjana g. Polaka in njegovega zeta, istotako vernega SLSarja, g. Remca.

Priglas za sprejem na delo. Ime? Naslov? Rojen sem leta? Kje? Izučil sem se — obrta (v koliko?) — letih. V času od do, pri katerem mojstru? — Kje? Vojaščine prost? Že odslužil? Bo nastopil? Kdaj poročen? Družine ime? Starost? Dosedanje službe od izučitve naprej? Ime, naslov delodajalca? Kakšno opravilo? Čas zaposlitve? Vzrok odpusta? Zadnja služba? Koliko je imel plače? Ali je sedaj v službi? Zakaj jo je zapustil, ali jo želi izpremeniti? Ali je trezen? Abstinent? Informacije o mojem značaju, obnašanju in porabljenosti zamore dati? Koliko stanovanjskih prostorov rabi? Kolikšen zaslužek pričakuje pri prostem stanovanju in električni luči na teden? Kolikšen zaslužek pričakuje brez stanovanja in električne luči na teden? — Izjavljam, da sem spodaj podpisani navedel gornje podatke popolnoma resnično in da priznam kot pogoj za sprejem dela, pravilnost navedenih podatkov in vzamem na znanje, da si pridruži podjetje ev. takojšnji odpust brez odpovedi, če bi se izkazali ti podatki kot neresnični. Izjavljam, da nisem in

nočem postati član nobene organizacije, ki bi nastopala sovražno proti podjetju, ki me sprejema v delo, sicer me sme odpustiti brez predhodne odpovedi. Podvržem se vpeljanemu tovarniškemu redu, zlasti vzamem na znanje strogo prepoved kajenja na tovarniških tleh, v in izven poslopij, in da si pridruži podjetje takojšen odpust brez odpovedi v slučaju kršitve. Lastnoročen podpis.

Kar traja izjemno stanje, so si podjetniki dovolili že marsikatero protipostavnost proti delavstvu, ali vse sta prekosila ta dva klerikalna fabrikanta, ki imata veliko besedo v klerikalnih krogih. S tem papirjem hočeta popolnoma zaslužniti tiste uboge delavske pare, ki so prisiljena iskati zaslužka v tovarnah »socialno čutečih« klerikalnih milijonarjev. Oropati hočeta protizakonito delavce njihove po ustavi in zakonu o zaščiti delavcev zagaranirane strokovne združevalne pravice, ker podjetju prijazne strokovne organizacije ne morejo biti delavske strokovne organizacije.

Opozarjamo delavce, naj odklonijo podpis tega papirja. Verjetno je, da bodo tudi drugi fabrikanti sledili vrlim klerikalnim predbojevnikom kapitalizma, zato naj se nam vsak tak slučaj takoj javi, kakor tudi pristojnim strokovnim organizacijam. Poskrbeli bomo, da se bo protizakonito udejstvovanje vrlim pristašev SLS v protidelavskem boju ohladilo.

Kaj pravijo k tem koraku krščansko-socialni delavci? Ali morejo sedeti s takimi »socialno čutečimi« fabrikanti in milijonarji skupno v SLS. Ali bodo krščanski socialci vendar spoznali, kako se jih vodi za nos v kapitalistični SLS?

kapitalistično zlato tele. Zato pa pokažite tem Polakovim podrepnikom vrata! Žene ne pozabite, kdo je najbolj hujskal na vojsko in agitiral za vojna posojila! Niso bili li to tisti zdražbarji, ki vedno po nevretnem imenujejo Kristusovo ime? Niso bili li to klerikalni duhovniki, Šusteršičeve in Koroščeve stranke. Ali ne pridigajo ti gospodje vedno, da mora biti žena pokorna, ponižna, če hoče v kraljestvo božje? Seveda, kadar se gre za njihov žep in profit, takrat se pa kaj radi obračajo na nas žene. Ali me žene proletarke vemo dobro, da so ti prečastiti gospodje najboljši pomagači kapitalistov in da so že davno pozabili visoke nauke Krista in zato jim ničesar več ne verjemo.

Pri volitvah ni v nevarnosti ne vera, ne narodnost — ampak v nevarnosti je naše že itak beraško življenje in naše pravice, kar smo si jih že priborili. Če zmagajo kapitalisti, bodo plače nižje in delavni čas bo podaljšan, moka in špeh bodeta dražja in oderni nas bodo guli li še bolj. Ne čutite li na lastni koži, žene proletarke, kaj so storili kapitalisti, ki vladajo od l. 1918 naprej s to nesrečno zemljo? Klerikalci so bili na vladi in demokrate in radikali ter samostojneži; — trgovci in kapitalisti vseh vrst so vedno delali dobre profite, delovno ljudstvo pa strada vedno bolj. In stradale bodete še hujše, žene. Ve in Vaše rodbine, dokler se ne zaveste in ne greste odločno v boj — proti kapitalistični diktaturi.

Zato v boj proti verižnikom in njihovim zaščitnikom, v boj proti kapitali-

stičnim strankam v boj proti klerikalcem, ki se danes delovnemu ljudstvu hlinijo, ko so pa bili na vladi so ga nasitili — s svinčenkami in so priskrbeli res mnogim proletarcem »nebeško kraljestvo«.

Naj živi volilna pravica žen!
Naj živi enakopravnost žen!
Naj živi razredni boj proletarijata.
Naj živi SSDL., edina zastopnica proletarskih žen!

Žena proletarka.

Škrinjica enotne fronte delovnega ljudstva na Kranjskem je 6.

Na vsaki skrinjici je kandidatna lista na RDEČEM PAPIRJU.

Nosilec: IVAN MAKUC, železničar.

Rdeči teden za »Delavske Novice«.

Vsak zaveden sodrug pridobi ta teden po enega novega naročnika za »Delavske Novice«.

Navezani smo le na naročnino in prostovoljne prispevke, zato je dolžnost vsakega, da poravna svojo naročnino takoj.

Če se zbere 1000 novih naročnikov, se bo list lahko povečal.

Najvažnejše orožje v našem boju, je naš tisk.

Zato stori vsak svojo dolžnost!

SLS.

Klerikalne laži. Laži ljudska stranka.

Klerikalni agitatorji in predstavniki lažejo po shodih, kakor tudi lažljivo pišejo v svojih listih, da vlada ni potrdila zastopnikov Soc. Stranke Delovnega Ljudstva in Neodv. Radničke Partije ter da je vsak glas na ta način izgubljen. Zavrnite te klerikalne lažnivece dostojno. S tem laganjem dokazujejo, da tudi ne žele, da bi zastopniki proletarijata, ki so najodločnejši borci za narodno samoodločbo in ljudsko samoupravo, prišli do svojih osnovnih državljskih pravic. S takim laganjem in govorjenjem razkrinkujejo vso svojo reakcionarno notranjost in dajejo dokaz, da so samo v besedah za ljudsko avtonomijo, za samoupravo, da so pa v resnici protiljudski absolutisti, ki hočejo, da bi vladalo absolutistično par njihovih klerikalnih mogotcev. Bo že vse to res, kar govori o njih bivši načelnik njihove stranke dr. Šusteršič, da je to klika, ki ji je ljudski blagor, ljudske svobode, ljudska samouprava deveta briga. On jih že dobro pozna.

Delavci in kmetje so začeli spoznavati to klika, ki se ji majejo tla pod nogami. Ne po besedah, po dejanjih se sodijo stranke.

SLS je odgovorna, ker je aktivno z dejanjem podpirala militarizem v Avstriji.

Ker je dejansko hujskala na vojno. Ker je glasovala za vojne kredite. Bila je najzvestejši pristaš monarhije. Posebno dr. Korošec je bil znan kot dvorski človek na Dunaju.

Ona je dejansko podpirala rekvizicije med vojno.

Ona je po prevratu 1918. leta vzela vso oblast v svoje roke v Sloveniji, ne da bi vprašala ljudstvo. Ona je vsled svoje nesposobnosti zakrivila in soodgovorna za zasedbo Primorja in Koroške. Ona je razpustila deželne zборе in

ni takoj po prevratu, kot je to njena dolžnost bila, razpisala volitve v deželni zbor Slovenije, temveč je za zeleno mizo, za hrbotom in proti ljudskim interesom odločila o usodi ljudstva ter podprla absolutistični centralizem Beograjske in Ljubljanske vlade. Ona nosi odgovornost za ogromne indirektno davke, ker se ne bori proti njim. Ona nosi odgovornost za draginjo, ker se ne bori proti indirektnim davkom. Ona se bori za interese Gospodarske Zveze — največje veletrgovine, za interese Zadružne banke in Zadružne Zveze, velikih bančnih zavodov, za interese Jugoslovanske tiskarne, največje tiskarne v Sloveniji, za interese Polakove tovarne, največje tovarne za čevlje v Sloveniji.

Zato proti delavstvu postopa, kot je postopala za časa železničarskega štrajka — na Zaloški cesti.

Zato ona zatira vsako delavsko gibanje celo v lastnih vrstah. Krščanskim strokovnim organizacijam ne da, da se ganejo. Tozadevno njihovo politiko najbolje osvetljuje Beltram, ki bo kakor so to že drugi spoznali, vendar enkrat spoznal, da hočejo imeti klerikalci strokovne organizacije samo kot deklo svoje protidelavske politike.

Delavci in nameščenci, ki so še ostali pod njihovim vplivom, danes lahko jasno vidijo, kako protiljudsko in protidelavsko politiko vodijo dr. Korošec in Komp.

Prihodnjic osvetlimo natančno njihovo politiko v Ljubljani prilikom občinskih volitev in danes, ki dokazuje, da Slov. Ljudska Stranka ni iskrena bori-teljica za samoupravo občine, za samoodločbo ljudstva.

Sodrug!

Še par dni je do volitev, agitirajte od moža do moža za soc. str. del. ljudstva. Če stori vsak svojo dolžnost — bo zmaga naša!

Kdo bo pomagal uradništvu?

Javnim nameščencem!

Položaj javnih nameščencev je tak, kakor še ni bil nikoli. Plače so tako beraške, da ne zadostujejo niti za najbolj pičlo hrano in za najbolj borno stanovanje, o obleki itd. sploh ni za govoriti. Službene razmere so nestalne in nesigurne, slučajno vladajoča klika (v tem so bile vse meščanske stranke, ki so bile dosedaj na vladi podobne ena drugi, ko slab krajcar slabemu krajcarju), premešča in unapreduje, odpušča in nastavlja uradnike in nameščence po »partijskem« ključu. Torej razmere, ki ubijajo ravno najbolj značajen in vesten del uradništva na eni strani, na drugi strani pa povzdigujejo tisti kupljivi element avanturistov in karijeristov, ki so zmogni vsake podlosti, če se jo dobro plača. Pri nas vsaj so bile take figure, kakor jih je risal Gogolj v »Revizorju« doslej izjema, ampak razmere se vedno slabšajo in prazen želodec bo storil ostalo... Volitve so pred durmi in vse »narodne«, nacionalne »državotvorne« stranke, ki so osrečevale naš nesrečni narod po prevratu lazijo okoli uradništva. Kaj so storile vse te stranke do sedaj za uradništvo? Ni treba na to odgovora, obljubujejo in obljubovale so vsak mesec uradniško pragmatiko, zvišanje doklad itd. Ali vsakega prvega dobi uradnik tistih par

Ženam proletarkam!

Kako naj se žene borijo za svoje pravice?

Volitve so pred durmi. Marsikatera žena preišljuje in vprašuje, zakaj žene nimamo pravice, voliti svoje zastopnike. Me žene proletarke smo najbolj zaničevana in izkoriščana para na svetu. Izkoriščane in potlačene smo dvojno: Kot žene, ker nimamo istih pravic kakor moške in pa od kapitala enako kakor naši možje in bratje — proletarci. Zato Vam kličem, žene zavedajte se svojih pravic, kot žene in kakor proletarke, združite se in skupno s svojimi sodrugi proletarci pojdite v boj za svoja prava. **Zahtevajmo tudi za se osnovne državljanske pravice, pravico soodločevanja — žensko volilno pravico!** Ker si te pravice še nismo priborile, imamo pa vendar priložnost, da posežemo v volilni boj in delujemo tako za zmago proletarske stranke, za zmago Soc. str. del. ljudstva. Soc. str. del. ljudstva je stranka vseh zatiranih in teptanih, to je edina stranka, ki se res bori za pravice žen-proletark. Ne dajte se, žene, begati od nobene strani. Po lecah, po misijonih, posebno pa po spovednicah Vas bodo strašili s peklom in hudičem; obetali Vam bodo nebeško kraljestvo (po smrti seveda!), če se uđinjate Brejcu (veleposestniku) in Remcu (tovarnarju). A vedite, da je Kristus rekel, da prej pride kamela skozi šivankino uho, kakor bogatin v nebesa; Kristusovi »nasledniki« pa danes delajo za bogatine, ker so pozabili na Kristov nauk in molijo

papirnatih kron, ki so premalo za življenje, preveč za smrt. Toda kaj so storile uradniške organizacije za zboljšanje teh vnebovpiočih razmer, v katerih živi danes (z redkimi izjemami najvišjih uradnikov) cel uradniški stan? Te uradniške organizacije so prosile in moledovale pri g. Korošču, ko je bil minister; dobrohotno jih je sprejela Njih Ekselencia in deputacija je poročala lahko lačnim članom o naravnost očarujoči prijaznosti in o toplem zanimanju Njihove Ekselence za uboge državne sužnje; za Koroščem sta napočila Žerjav in Kukovec, in spet je šla deputacija tje, globoko se je priklonila pred Njihovim Ekskelencijami in ponižno je prosila in moledovala, dobila je prijazen odgovor, kup obljub in opomin, naj uradniki pazijo na to, da bodo vedno ostali tako krotki in državotvorni; prišel je Županič in spet so šle deputacije in pritrkavale s čeli ob tla pred Njih Ekskelencijo in si dovolile prednesti Njih Ekskelenciji najudanejšje izraze spoštovanja in najpokornejšje prošnje itd. Dobili so spet obljube in tajništvo radikalne stranke je razposlalo po uradih kupe vabil na pristop v edino državotvorno stranko...

To je bilo delo uradniških organizacij na eni strani, na drugi strani pa so mirile člane, ki več niso verovali obljubam odborov ter upoštevali le žalostni fakt, da je nemogoče danes s tritisoč papirnatimi kronami živeti, ker je teh 3000 papirnatih kron v najboljšem slučaju 30 predvojnih kron in da si danes pa za 3000 papirnatih kron lahko še kupiš le vrv, na katero se lahko obesiš.

Pa našle so se kunštne glave in začele so hujskati uradništvo na delavstvo, češ, vi ste študirani, pa ne zaslužite niti toliko, kakor kak cestni pometlač. Ti prokleti boljševiki, samo žrli bi, delali pa nič, zidarji zahtevajo plače kakor jih nimajo niti hofrati. In žal se je našlo par ljudi med uradniki, ki so verjeli tem hujskarijam in naselili so raznim »državotvorcem«, ki so hoteli tako jezo prevaranega uradništva zvaliti na delavstvo, ker se boje, da uradniki ne spoznajo, da so tudi oni le proletarci, čeprav boljše oblečeni, da so oni ravno tako izkoriščani, kakor fabriški sužnji.

Res je, da se delavske plače, v primeri z uradniškimi, niso znižale tako globoko. Delavec zasluži danes 40 do 50 odstotkov predvojnje plače, dočim uradnik zasluži le okoli 20 odstotkov predvojnih plač. Toda temu znižanju, treba je enkrat jasno govoriti, so krivi uradniki in predvsem njihove organizacije same.

Delavec je zaveden, on ve, da mu kapitalistični izkoriščevalec in kapitali-

stična vlada, kakor politična zastopnica kapitalistov, ne daruje ničesar radevoljno. Zato je delavec organiziran v razredni, bojni strokovni organizaciji, s pomočjo katere se bori za svoje pravice in ne prosi nobene miloščine, ampak zavestno tirja to, kar mu gre. Delavec ve, da čim močnejša bo njegova organizacija, tem odločneje se bo lahko borila in tem več bo dosegla.

Uradništvo ni tako mnogoštevilno, da bi samo lahko vodilo uspešen boj, zato se mora ogledati za zavezniki. Kdo naj bo zaveznik uradnikov? Posebno sedaj pri volitvah se dobrika marsikdo uradništvu, da bi dobil njegove glasove. Ali naj bodo zavezniki uradništva trgovci, verižniki in veleposestniki, ki ga odirajo, kjer ga le morejo? Ali naj bodo zavezniki uradništva bankirji in njihovi eksponenti. Kaj naj se udinja uradništvu Praprotnikovi banki, ki dooloča politiko demokratov, mar Jadranski, ki je hrbitišče narodno-napredne in radikalne stranke!

Naraven zaveznik uradnika je le delavec, ker oba sta jednako izkoriščana od službodajalca, oba imata isti interes na tem, da se gospodarstvo bank, ki vladajo potom strank, ki so odvisne od njih kas, zlomi ter se naredi energične korake proti draginji, ki mori vse delavno ljudstvo, da se reši stanovanjsko vprašanje v korist najemnikov, da se doseže človeka vredna pragmatika, da se izvede bolniško in nezgodno zavarovanje tudi za uradnike, da se odpravijo neznosni indirektni davki, ki so eden glavnih vzrokov draginje ter da se v veliko večji meri nego do sedaj zvale davki na trgovce, bankirje in ostale verižnike in vojne ter povojne dobičkarje.

Vsak zaveden uradnik, ki hoče, da se njegovo stanje izboljša, bo volil delavsko stranko. In ker predstavlja danes ogromno večino delavstva lista enotne fronte, bo vsak uradnik volil na Štajerskem 5., na Kranjskem 6., v Ljubljani 3. škrinjico.

Toda poslanci bodo malo opravili za uradništvo, če se uradništvo ne zga-ne samo. Pečene piške ne lete nikomur v usta. **Zato mora vsak zaveden uradnik delati na to, da se 1. različne urad. organizacije združijo v eno samo veliko strok. organizacijo javnih nameščencev; 2. ta organizacija mora narediti konec večnemu prosjačenju v Beogradu in se spremeniti v bojno stanovsko organizacijo; 3. ta organizacija se mora priključiti delavskim strok. organizacijam, ker le v zvezi s temi bo v stanu, da izvojuje za uradništvo človeka vredne plače in služabne razmere.**

Le v najtesnejši zvezi z bojnimi organizacijami razredno zavednega delavstva je rešitev za uradništvo.

Živele bojne organizacije zavednega uradništva!

Živel razredni boj izkoriščanih ročnih in duševnik delavcev!

Draginja.

»Obznana«, »Zakon o zaščiti države«, teror buržuazije so samo politična sredstva kapitalistov, da neovirano potom spekulacije in draginje ropajo ljudstvo.

Zakaj je draginja in doklej bo ona trajala? Draginja, brzo padanje ali skakanje blagovnih cen je neminovna v vsaki gospodarski krizi. Današnja gospodarska kriza pa je svetovna. Njen vzrok je kapitalistična vojna in imperijalistična politika. Že 10 let kapitalisti, ki vladajo v večini držav drugo ne delajo kot uničujejo delovno silo, zdrave in sposobne može, fante in žene — izdelujejo topove, vojne ladje, orožje, municijo ter neprestano vojujejo. Po 4 letni svetovni vojni ni nastal mir. Evropski kapitalisti so 1918, 1919 in še 1920 leta vojevali proti delavsko kmečki Rusiji. Grki, ki jih pehajo angleški imperijalisti proti Turkom — so še zdaj v vojnem stanju. Francozi oboroženi vpadajo v Nemčijo v zadnjih mesecih, Italijani imajo nemire v kolonijah, Španci, Angleži ravno tako: **Kapitalisti ne morejo brez vojn vladati. Ali oni imajo tudi koristi od vojne.** Kapital se silno pomnoži za časa vojne v bankah in tovarnah. Stroške vojne pa nosi ljudstvo, nosi predvsem delovno ljudstvo. Ne samo stroške vojne, temveč tudi stroške povojne krize. To pa so ogromne milijarde.

Te ljudstvo naravnost direktno ne more plačati. Zato jih plačuje potom **indirektnih davkov**, potom **dragega plačevanja svojih potrebščin**, potom **slabo plačanega dela v mestih in vaseh.**

Kapitalizem, da bi vse te stroške zvrnil na rame delovnega ljudstva uvaja povsod brezobzirno diktaturo, absolutizem: on jemlje ljudstvu samoupravo v občini, deželi in v državi. S pomočjo terorja, »Obznana«, »Zakonom o zaščiti države«, **politijskih naredb in odredb**, skuša potlačiti delavski razred, njegove politične organizacije, njegove strokovne organizacije, zato podkuplja stranke, ljudi, organizira teroristične organizacije »Orjuna« in dr. Samo da bi zatrl odpor ljudstva proti velikanskemu izkoriščanju. Zato ni čuda, da je v času poostre- ne kapitalistične ofenzive, v času ko se je zatrločasno delavsko gibanje, v času »Obznane« in »Zakona o zaščiti države« **draginja ogromno narasla** in je **Delavno Ljudstvo**, ker ni imelo nobene zaščite, vrženo v še hujšo, v neznosno bedo, nesigurnost, ki se bo spremenilo v

siromaštvo, gladovanje in pomanjkanje vsega, če se ne bo ljudstvo zdramilo, organiziralo in dalo odpor prevelikemu izkoriščanju potom svojih organizacij, političnih in gospodarskih. Zato bo draginja toliko hujša, kolikor manj odpora bo dalo delovno ljudstvo. Ona bo trajala toliko več časa, kolikor

Draginja enako tlači delavca, nameščenca in poljedelca kmetja.

Delavski razred, delovno ljudstvo v vaseh in mestih je prepuščeno brezmejnemu izkoriščanju podjetnikov in kapitalistov. Ali tudi nižji uradniki niso v boljšem položaju. Oni se preveč zanašajo samo na prošnje. S prošnjami samimi pa se ne da ničesar doseči. Podjetnik upošteva prošnjo samo takrat, kadar za uradništvom in nameščenci stoji močna razredno zavedna strokovna organizacija, ki ni pod vplivom meščanskih kapitalističnih strank. To podjetniki dobro vedo, zato pa skušajo na vse načine spraviti strokovne organizacije pod vpliv svojih političnih strank, jih na ta način napraviti pasivne, neodločne in jim namesto stvarnih priboljškov dajati večne obljube.

Ali tudi poljedelce in kmete tlači draginja. To predvsem potom indirektnih davkov, s katerimi se dražijo potrebščine, kot je obleka, sol, sladkor, obutev itd. in vse druge potrebščine.

Zato pa mora nameščenc, delavec in poljedelec kmet napraviti enotno fronto v boju zoper draginjo.

Ta enotna fronta se mora ustvariti, ako hoče delovno ljudstvo priboriti osnovne pravice in ohraniti se od siromaštva in gospodarske propasti, s katero je zvezano tudi moralno propadanje.

Zato se morajo vsi delavci, nameščenci in poljedelci kmetje združiti v boju zoper draginjo s zahtevami:

Odprava indirektnih davkov na sol, sladkor itd., carine na obleko in živila; odprava taks in trošarine. Odprava vseh zakonov, ki omejujejo svobodo koalicije. Uvedbo regulacije plač in mezd potom indeksa in druge politične zahteve, za katere se najodločneje bori Soc. Stranka Delovnega Ljudstva; ker kakor kapitalisti s politično močjo pomagajo izkoriščanje tako mora delovno ljudstvo potom političnega boja podpirati svoje gospodarske koristi in zahteve.

Škrinjica enotne fronte delovnega ljudstva v Ljubljani je 3.

Na vsaki škrinjici je kandidatna lista na RDEČEM PAPIRJU.

Nosilec: DR. LJUDEVIT PERIČ.

Delovno ljudstvo Slovenije se zbira pod rdeči prapor SSDL.

Dopis iz rudarskih revirjev.

»Jutranje Novosti« prinašajo sramoten članek v imenu trboveljskih rudarjev. Članek so najbrže napisali tistih par proletarskih izdajalcev, ki so preskočili iz proletarskega tabora v kapitalistični tabor srpske radikalne stranke, kot je to storil gospod Miha Koren, pozlatarski mojster in gospod Nachtigal. V tem članku se piše, kako srečni so rudarji, da kandidira na kapitalistični srpski radikalni listi, katere nosilec je minister in bančni upravni svetnik iz Beograda, češ, on Miha Koren je mnogo storil za rudarje.

Trboveljskim rudarjem bo še v spominu, kako je postopal gospod Miha Koren kot občinski tajnik v Trbovljah. Da njegovo postopanje ni bilo v korist rudarjem se bo marsikateri, ki je imel opraviti na občini dobro spomnil.

Ko je ogromna večina trboveljskih rudarjev jasno in odločno nastopila proti ministerjalizmu in spremenila svojo soc. dem. stranko v komunistično, se je Miha Koren dolgo kolebal. Dolgo je zadrževal konsolidacijo stranke in šele pod pritiskom zavednih trboveljskih delavskih množic malo pred volitvami v konstituanto se končno odločil za Komunistično Stranko z očitnim

namenom, kar je razkril šele sedaj, ko je iz materijelnih vzrokov preskočil v srpsko buržuazno radikalno stranko, da si pribori s pomočjo stranke kak stolček.

Revolucionarna proletarska stranka pa ni zato tukaj, da pribori posameznim voditeljem stolčke. Takega naziranja so bili voditelji social. demokracije, zato so pa razrušili stranko in sebi napravili dobre stolčke. (Kristan in drugi.)

Naša Stranka Delovnega Ljudstva je zato, da se bori za splošni interes, za interes celokupnega delovnega ljudstva, ne pa za korita posameznim ljudem. Zato so kapitalistične stranke. Zato je tudi Miha Koren za svojo osebo dobro napravil s svojim skokom, proletarijatu pa je napravil samo novo razočaranje, novo škodo, nova preganjanja.

Draginja skokoma raste. Rudarski položaj je iz dneva v dan hujši. Če ne bodo vsi rudarji stali kot en mož okoli svojih organizacij, potem bo nastal težak položaj. Zato pa skušajo kapitalisti podkupiti par delavskih zaupnikov, da bi med delavstvom zasejali razdor. To se jim ne sme posrečiti. Vsi delavci in rudarji morajo obsoditi tako izdajal-

stvo in še bolj tesno stisniti svoje bojne vrste v enotni proletarski fronti.

Kapitalistični list piše, da je sodrug rudar Salomon, tajnik trboveljske podružnice zveze rudarskih delavcev in okrajni kandidat stranke Soc. Delovnega Ljudstva na skupni listi enotne fronte s štajersko socij. levico (Golouh, Favaj) majhen.

Res ni tako visok kot pozlatarski mojster Miha, ki skupno z aktivnim kapitalističnim ministrom iz Beograda kandidira na eni listi. On je samo član proletarskega gibanja in zaupnik. Ali so tisti, ki so sodruga Salomona in Bedenika postavili za kandidate veliki in mnogoštevilni: njih so postavili za svoje kandidate tisoči in tisoči rudarji in ostali delavci in kmetje, ki bodo tudi kot en mož vsi šli na volišče ter volili 5. škrinjico, ter tako manifestirali, da s par judeževimi groši, ki jih nudijo belgrajski kapitalisti, ne prodajo interese svojega več milijonov broječega razreda, ki je izkoriščen in potlačen.

Vsak proletarski glas, ki bi bil odan za zastopnika kapitalistov, ministra radikalnega in njegovega hlapca Mihata bi govoril: **gospod minister premalo so kapitalisti nas preganjali, premalo so nas po krivem zapirali, preveč nam da-**

jete svobode, preveč dobre plače imamo, premalo delamo samo 8 ur. In minister bo dejal sam pri sebi: pogledjte, kako dobri so rudarji: zaprti so bili, preganjani po nedolžnem od nas kapitalistov. Raztrgani in lačni so, ker jih plačamo samo toliko, da lahko žive, da ravno ne umirajo. 8 ur delajo tako težavno delo, pa so še preveč zadovoljni. **Zapovejmo jim, da delajo 10 ur, zaprimo njihove zaupnike, razpustimo organizacije, znižajmo jim plače, pa bodo vsi prihodnji volili nas kapitaliste, nas srpske radikale.** Vsi rudarji kot en mož morajo pokazati, da s tako politiko rudarjev ne bodo zapeljali.

Medvode. Delavstvo je v naši državi v tako obupnem stanju, kakor še dosedaj nikdar. Zato je naravna zapoved za vsakega zavednega delavca, da se združimo vsi skupaj, ker le z združenimi močmi bomo uspeli, da se uspešno obranimo kapitalistične ofenzive, ki postaja vsak dan objestnejša. To je tudi delavstvo Slovenije uvidelo in gre v sedanji volilni boj združeno pod rdečo zastavo soc. str. del. ljudstva. Le stari razbijač delavske sloge, zloglasni Bernot, se že, kakor vedno, zopet čutil poklicanega, da razbija in seje prepri in zdražbo. Žal se mu je posrečilo, da

je nahujskal tudi v Medvodah par ljudi, ki smatrajo, da je za proletarijat koristno, če trgajo plakate in volilne manifeste soc. str. del. ljudstva. To sramotno dejstvo moramo pribiti, da pokazemo, kako nestrpni so nekateri Bernotovi zapeljanci. Eden teh je bil tudi Bernotov kandidat Cvejnar. Pa prepričani smo, da bodo tudi ti zapeljanci kmalu sprevideli, da je edina rešitev delavstva v silni enotni fronti vseh zatiranih in izkoriščanih. **Zato bodo vsi zavedni delavci in nameščenci v Medvodah volili 6. skrinjico, skrinjico enotne fronte!**

Škofja Loka. Navzlic deževnemu vremenu se je zbrala tisočglava množica na glavnem trgu v Škofji Loki na shodu Soc. Stranke Delovnega Ljudstva. Na shod so poslali klerikalci dva mlada orliča, ki sta z medklici, neumestnimi, grozila popolnoma enako kot par orjunccev, ki so prišli z istim namenom na shod, in pa par gospodov, najbrž slabo plačanih uradnikov, ki se ne zavedajo svojega interesa.

Tu smo videli, kako orličji in razni drugi kapitalistični ptiči se vedno znajdejo v tesnem objemu z orjunci in drugimi takimi buzuaznimi pijanci in junci, v enotni fronti, kadar se gre proti delovnemu ljudstvu. Njim ni dovolj, da policija in vlada brani interese kapitala, preganja delavske zaupnike, razveljavlja mandate komunističnih narodnih poslancev, pravilno od ljudstva izvoljenih. To je za njih še vse premalo. Sami bi radi delali policijska dela in terorizirali ljudstvo, dasiravno se prištevajo v nekake ljudske demokratične stranke — ki pa so demokratične in ljudske samo v besedah, v dejanju pa skrajno reakcionarne, teroristične.

Ali je bilo topot zastoj. Delov. ljudstvo, delavci in kmetje škofjeloške doline so dovolj zavedni, da so dali duška svojemu gnjevu in samo razsodnosti naših sodrugov se je zahvaliti, da ti ptiči in junci niso dobili zaslužnega plačila.

Poročal je L. Klemenčič, bivši nar. poslanec komunistične stranke, ki jo je vlada razpustila zato, ker je odločno zastopala interese delovnega ljudstva. Toda proletarsko gibanje se ne da trajno zadušiti: dokler bo zatiranje, izkoriščanje od par tisoč bankirjev, veletrgovcev in špekulantov, tako dolgo se bo proletarijat boril proti temu izkoriščanju, proti kapitalizmu, toliko časa bo živel boj za socializem.

Vzemimo primer v Ljubljani. Vlada je protistavno in protizakonito (celo v nasprotju z zakonom o zaščiti države) vrgla iz občine ljubljanske pravilno izvoljenih 6 odbornikov delavske kmečke republikanske skupine. Proletarijat Ljubljane pa ni odnehal od boja proti kapitalizmu in njegovemu terorju ter se je v odgovor na to strnil v enotno proletarsko fronto, dobil do 20 odbornikov in župana.

Delovno ljudstvo mora na vsak teror buržuazije odgovoriti z enotno proletarsko fronto. To je storil tudi proletarijat Slovenije. On si je ustvaril stranko, v kateri so vsi komunisti in še povrh vsi levi socialisti, ki obsojajo sodelovanje in zvezo z buržuazijo.

Naša stranka je zastopnica delovnega ljudstva. Ona nima nobenih osebnih interesov. Njeni interesi so interesi celokupn. prolet. razreda, interesi del. ljudstva. Zato ona edina lahko ljudstvu govori popolno resnico, ne stršeč se ječe in preganjanja, kakor so njeni predstavniki štiri leta delali.

Vse druge stranke prikrivajo svoj pravi namen: *podpiranje izkoriščevanja kapitalistov* — pod raznimi krinkami in lažnimi gesli. Vse druge stranke hočejo zastopati vse stanove — v resnici zastopajo samo razne klike kapitalističnega razreda — govorijo za solidarnost med sloji — v resnici vodijo najhujši boj proti delovnemu ljudstvu, zagovarjajo svobodno špekulacijo, grabež, indirektno davke, ki jih plačuje samo ljudstvo.

Stranka Delovnega Ljudstva odkrito pove, da se ona bori samo za interese tistih, ki delajo, in da se ona odločno bori proti kapitalističnemu razredu.

Današnje težko stanje, v katerem se delovno ljudstvo, delavci, nameščenci in poljedelci, kmetje nahajajo — *vedno večja draginja, vedno večji indirektni*

pravki, vedno hujše oboroževanje, vedno hujši teror nad delovnim ljudstvom, mora ljudstvo razumeti, da ne bo zopet prevarano, kakor je bilo že tolikokrat prevarano; naša dolžnost je, da ljudstvu povemo prave vzroke današnjega stanja in pot, po kateri mora hoditi, če si hoče ohraniti svoje osnovne pravice, golo življenje in končno osvoboditev izpod jarma kapitalizma, v katerem je danes vpreženo.

Povsod, kjer vladajo kapitalisti, vršijo ofenzivo proti delovnemu ljudstvu z namenom, da vse stroške svetovne vojne, ogromne milijarde, zvalijo na izmozgana ramena delavcev, nameščencev in kmetov. Medklici: V Rusiji se ravno tako oborožujejo, v Rusiji vlada lakota!

Da, Rusija je ogromna dežela s 140 milijoni prebivalcev, edina, ki je vrgla oblast veleposestnikov in vebankirjev ob tla in kjer so delavci in poljedelci in nameščenci vzeli vso oblast v svoje roke, razdelili več milijonov hektarov zemlje revnim kmetom, socializirali tovarne in oborožili delavsko kmečko armado za boj proti svojim in mednarodnim imperijalistom. Vladala je tam lakota predlansko leto, ker jo je zadela ogromna suša in ker so kapitalisti razrušili gospodarstvo in blokirali deželo, hoteč z lakoto prisiliti ljudstvo, da jim vrne zemljo, tovarne in oblast.

Delovno ljudstvo, delavci, nameščenci in kmetje na celem svetu imajo iste interese, istega sovražnika, kapitalizem, ki je mednarodni in jih izkorišča. Zato je dolžnost vseh, da se roko v roki borijo za svoje pravice, za svobodo, zoper izkoriščanje. Prečitajte program naše stranke, pa se boste prepričali, da je to program, ki odgovarja vašim interesom. *Zato bo vsak zaveden delavec in kmet vrgel kroglice v 6. skrinjico.*

Vsi navzoči delavci, poljedelci in nameščenci razven dveh orličev in orjunccev, so odobrvali izvajanja govornika in navzlic dežju z velikim zanimanjem vztrajali na shodu.

Potem se je vršil v društvenih prostorih shod SLS. Govornik je pripovedoval zanimive šale, katerim se je ljudstvo smejalo. Dve dolgi uri je razkladal glavno geslo te stranke: *avtonomijo Slovenije.*

Potem se je oglasil k besedi s. Klemenčič, bivši komunistični narodni poslanec. V 10 minutah je objasnil navzočim, da je vzrok današnjemu težkemu položaju kapitalizem in izkoriščanje, ki ga vršijo kapitalisti, bankirji, tovarnarji in špekulanti nad delovnim ljudstvom. Ravno tako kot so izkoriščani delavci in poljedelci v Sloveniji, tako je izkoriščano tudi delovno ljudstvo na Hrvaškem in v Srbiji. V Srbiji se odločno borijo delavci in poljedelci proti absolutističnemu režimu.

Zastopnik SLS je pozabil povedati, kako naj se reši ljudstvo iz sedanjega težkega položaja. Naivno je misliti in prevara je ljudstva, če se govori, da se bo ljudstvo rešilo iz težkega položaja s tem, če bo glasovalo za Slov. Ljudsko Stranko, ki zastopa interese zadružnega kapitala in ki nima javnih pogledov, na kakšen način naj ljudstvo pripori samoodločbo in samoupravo. Socialistična Stranka Delovnega Ljudstva vam odkrito pove, da se samo z glasovanjem 18. marca ne boste rešili. Še hujša bo draginja, še večji bodo indirektni davki, še manj pravic boste imeli, če ne boste roko v roki z delavci in poljedelci celega sveta vodili odločen boj proti kapitalizmu. V tak boj vas kliče Soc. Stranka Delovnega Ljudstva. *Zato bodo vsi, ki se hočejo boriti za ljudsko avtonomijo, delavsko, poljedelško, republikansko vladavino vrgli kroglice v 6. skrinjico.* Vsi navzoči delavci in revni kmetje so odobrvali izvajanja našega govornika.

Shod kmetov v Godeščah. Navzlic dežju so se zbrali kmetje in delavci na shod na prostem naše stranke. Sodrug Klemenčič je v dvehurnem govoru, ki so ga vsi z velikim zanimanjem poslušali, razložil navzočim popolnoma jasno in resnično, v kakšnem položaju je delovno ljudstvo in po kateri poti naj gre, če se hoče rešiti svoje oropane pravice, če se hoče ohraniti pred siromaštvom, ki mu grozi. Razložil je pojav draginje. Povedal je, kako in na kakšen način izvozniki grabijo poljedelce, kupujejo po ceni poljske pridelke in jih drago

prodajajo, milijone pa vtaknejo v svoj žep, dasiravno niso ne orali, ne sejali, ne želi.

Poljedelca vsak goljufa in skuša prevarati. Stranka Delovnega Ljudstva mu govori odkrito in resnično. Interes malega kmeta je enak interesu delavca. V Sloveniji nimate kmečke hiše, kjer ne bi bil en član družine delavec, v mestu ali pa v Ameriki. Delavec in poljedelec imata skupni interes — njih izkoriščajo kapitalisti potom draginje in indirektnih davkov na sol, sladkor, obleko. Zato se morata skupno boriti proti izkoriščanju ne samo na dan volitev, temveč v vsakodnevnih bojih za svoje pravice, proti draginji, za golo življenje, proti kapitalistični vojni itd.

Vsi so odobrvali izvajanja govornika. Stari osiveli poljedelci, ki imajo dovolj skušenj za seboj, so spoznali, da se edino Stranka Delovnega Ljudstva odločno in neustrašeno bori za delavca in poljedelca. Zato bodo vsi kot en mož volili v 6. skrinjico.

Dolsko. 25. febr. se je vršil pri nas shod SLS. Shod se je vršil v Ljudskem domu pri sv. Heleni. Govoril je g. Stanovnik, g. dr. Brejca, slavnega delavskega »krotitelja«, ki se tudi puli v ljubljanski okolici za mandat, se pa SLS ne upa javno kazati, ker ve, da ga noben kmet in delavec — ne mara. — Gospod Stanovnik je najprvo povedal, da je kmet. Potem je povedal, da se nahaja v naši državi delavno ljudstvo v veliki bedi, tudi uradništvo, je rekel, je zelo slabo plačano. **Pozabil pa je gospod Stanovnik povedati, kaj je vzrok tega bednega stanja in tudi ni povedal, kaj je slavna SLS, ki je precej dolgo bila na vladnih jaslilih, storila za to delavno ljudstvo in uradništvo.** Ker gosp. Stanovnik tega ni storil, mu pa povemo mi delavci in kmetje, da je vzrok tega stanja ta, da je delavno ljudstvo bilo premalo zavedno in je **nasedalo raznim meščanskim strankam, kakor je ena izmed teh SLS, ki se hlina delavcem in kmetom, dokler išče mandatov, kadar je pa na vladi, tedaj pa dela za veleposestnike in verižnike,** na male kmete pa pozablja, lačno delavstvo pa, ki hoče kruha, pita s svinčenkami. To bo mogoče gospodu Stanovniku znano, ker z njim kandidira dr. Brejca, ki je dovolj dolgo sedel v Ljubljani na vladi. Nadalje je govoril gosp. Stanovnik tudi o avtonomiji. Zopet je pozabil povedati, da je glavni krivec, da je bilo še tisto malo avtonomnih pravic, ki so jih imeli v stari Avstriji deželni zbori, zapravljeni tedaj, ko je sedel v Beograjski vladi dr. Korošec, v Ljubljani pa je bil predsednik vlade Stanovnikov so-kandidat znani dr. Brejca. — Konečno je Stanovnik že vzkliknil: krščansko ljudstvo, kaj hočeš dopustiti, da se izvaja nad vašim duhovništvom kancelarograf? — Za znani zakon o zaščiti države, ki je vzrok, da so se tisoči in tisoči delavcev vlačili po ječah in zgubili službo in zaslužek pa ni imel besede. — Še je vprašal z visokim glasom: Krščanski stariši, ali boste dopustili, da se odpravi krščanska šola? — Gospod Stanovnik je hotel cel pomen volitev pokazati tako, kakor bi se šlo pri teh volitvah za zmago Krista ali Antikrista, to je pa grdo izrabljanje vere. **Ker vsakdo ve, da se gre pri teh volitvah zato, ali bodo vladali pri nas kapitalisti, verižniki in veleposestniki ali pa kmetje in delavci.** Kristus je trgovce in verižnike vrgel iz templja, SLS pa je popolnoma pod vplivom denarnih magnatov (le spomnimo naj veleposestnika dr. Brejca, tovarnarja Remca, milijonarja Polaka itd.). **Če bodo zmagali kapitalisti, bodo, kakor do zdaj, naložili vse ogromne davke na ramena kmetov in delavcev. In ko je bila SLS na vladi, kaj je storila v tem pogledu, gosp. Stanovnik?** Če bodo pa zmagali kmetje in delavci, bodo skrbeli, da se davki nalože tistim, ki so v vojni in po vojni priveržili milijone. **Edina stranka delavcev in kmetov je danes soc. stranka delovnega ljudstva, ker ona je edino v svojem programu povedala jasno, kako se hoče boriti za kmetov in delavcev.** Gospod Stanovnik, kmet z belimi rokami, mar nas imate za tako neumne, da mislite, da smo že pozabili, kdo je med vojno agitiral za vojno posojilo in opeharil na ta način kmete za težko prihranjeno krajcarje? Kdo je agitiral za vojno l. 1914? Gospodje iz SLS, kaj pa je z republiko,

zakaj si ne upate nastopiti odločno za ljudovlado, za kmečko delavsko republiko? Zato, ker upate, da boste spet sedeli v beograjski vladi in se nečete zameriti srbskim radikalom. — Gospodje klerikalci, Vaše fraze več ne vlečejo. Kmetje in delavci se probujajo in kakor en mož bodo 18. marca volili 6. skrinjico, na kateri je na rudečem papirju nosilec Iv. Makuc, to je skrinjico soc. str. del. ljudstva. — **Živela delavsko-kmečka vlada! — Živela republikanska soc. stranka del. ljudstva!**

Hotederšica. Tu se je vršil v nedeljo pri »Korzetu« volilni shod SSDL. Zbralo se je veliko število delavcev, kmetov in obrtnikov, ki so pazno poslušali s. Makuca. S. Makuc jim je razložil sedanjí politični položaj ter pojasnil, kako so dosedanje centralistične, kapitalistične vlade pripeljale našo zemljo v tak položaj, v kakršnem je sedaj. Par verižnikov, fabrikantov, veletrgovcev in bankirjev živi v izobilju, tako, da ne vedo kako bi bolj tratali in zapravljali denar, delavno ljudstvo pa, mali kmet, mali obrtnik, delavec in uradnik gladuje. Dočim se mali kmet zadolžuje in mora plačevati ogromne stroške; dočim delavca preganjajo z »obznanami« in raznimi zakoni ter onemogočujejo njegov boj za boljši kos kruha in mu jemljejo še tisto malo pravic, ki so mu ostale; dočim je uradnik prišel naravnost na beraško palico, pa beremo dan na dan o silnih milijonih, ki jih služijo in »zadržujejo« razni špekulanti in »državotvorni« političarji. Politika naših centralističnih, meščanskih strank je politika, ki jo diktirajo razne banke, pa naj si že bodo Kamenarovičeve ali Praprotnikove. Klerikalci tudi šušmarijo sedaj z avtonomijo, ki so jo sami zapravili. Sedaj se delajo lepe, pa so vendar sami sedeli v Beograjski in Ljubljanski vladi in niso tedaj za ljudstvo naredili ničesar, razven da so na Zaloški cesti poslali par delavcev v nebesa, to so edini, ki so jih odrešili gospodje iz SLS.

Ljudstvo hoče republikansko vlado, vlado delovnega ljudstva, ki bo naredila red; ki bo odpravila militarizem in bo naložila davke na pleča bogatašev. Zato pa bodo tudi vsi kmetje, delavci, obrtniki in uradniki glasovali za republikansko vlado, z vlado delovnega ljudstva.

Vse kroglice v 6. skrinjico, za soc. str. del. ljudstva.

Na shodu, ki mu je predsedoval s. Rudolf Franc, se je zbiralo tudi za volilni sklad.

Logatec. V nedeljo je bil tu v gostilni »Doljan« volilni shod SSDL. Sodr. Makuc je razvil program pred 1000 poslušalci. Kakor povsod so se tudi v Logatcu izrekli vsi kmetje, delavci in obrtniki in uradniki za soc. str. del. ljudstva. **Proti vojskam, proti vojnim hujskačem, proti diktaturi centralističnega kapitalizma, kakor tudi proti avtonomistični hinavščini klerikalcev, ki so svoj čas s svojo agitacijo za vojna posojila oškodovali toliko ljudi.** Logatčani hočemo republiko, vlado delovnega ljudstva, ki bo vladala za delavno ljudstvo, pa proti verižnikom in odiruhom.

Program SSDL je bil od tisočglave množice sprejet in ko je s. Makuc pozival nasprotnike naj se oglase k besedi — so vsi molčali, ker jih je bilo sram in ker so videli, da je vse odločno za SSDL. Izvolil se je v začasni volilni odbor za predsednika s. Zupančič Jože, za tajnika s. Maček Fr., za blagajnika s. Jerina Fran, za preglednika pa ss. Petrovič Iv. in Divjak Fr. Zbralo se je tudi za volilni sklad 88 Din.

18. marca pa bo tri četrtine Logatca oddalo svojo kroglico za 6. skrinjico za SSDL. Živela delavska kmečka ljudovlada!

Gorenja vas. V nedeljo, dne 4. t. m. se je vršil tukaj v gostilni pri Peternelu ob 3. uri popoldne dobro obiskan volilni shod, na katerem je govoril sodrug Tokan iz Ljubljane. Shod je pokazal, da ima Socialistična stranka delovnega ljudstva v Poljanski dolini dobra tla. Nasprotoval ni govorniku nihče, vsaj bi bilo tudi težko, ker so bila izvajanja s. Tokana vseskozi stvarna. Le eden je po shodu zabaval nekaj sodrugov s tem, da jim je pripovedoval, da je bil svojčas v Ameriki, kjer si je pri težkem delu prihranil toliko denarja, da si je potem doma kupil malo po-

sestvo, sedaj pa da je pristaš »samostojne« polomije. Ali mož je kmalu uvidel, da se je obrnil na napačno adresu, na kar je med splošnim smehom obupal. — Ljudje v Poljanski dolini so siti izdajalske politike samostojnežev, so pa tudi siti večne klerikalne farbarije, zato bodo dne 18. marca metali svoje kroglice v 6. skrinjico, ki je skrinjica socijalistične stranke delovnega ljudstva.

Kočevje. Pretečeni dve nedelji se je vršilo pri nas na Kočevskem več shodov socijalistične stranke delovnega ljudstva, na katerih je poročal naš kandidat s. Ig. Mihevc. Govoril je med drugim tudi o kočevski železnici, pač pa ne tako, kakor govori Pucelj in kandidatje drugih meščanskih strank. Sodrugi Mihevc je rekel, da se je svota iz dolarškega posojila, ki je bila namenjena za zgradbo kočevske železnice, porabila za zboljšanje valute in da so dolarji zginiti nekam v Švico, sedaj pa ni dolarjev in ne kočevske železnice, ker je Kočevjem vladna stranka vsesкуп pripravila. Impozanten shod se je vršil v mestu v dvorani hotela »Forst«. Navzočih je bilo par sto volilcev. V jedrnatih besedah, ob burnem pritrjevanju je kandidat s. Mihevc pojasnil politični položaj, ki je tako kritičen in nevaren ravno sedaj, ko se francoski velekapitalizem tepe za Poruhrske rudnike in ki vsebuje nevarnost, da se ne zaneti zopet svetovni požar, obenem pa ječi nemško delavstvo pod francosko kapitalistično pestjo. Istotako se je vršil volilni shod v *Seleh*, ki je bil dobro obiskan in so volilci z navdušenjem vzeli na znanje poročilo kandidata. — Obenem se je vršil shod klerikalcev, poročal je klerikalni kandidat, ki je govoril pol ure samo o tem, da je pošten. Navzočih je bilo 16 ljudi in natakarija. — Še bolj regimenten shod je pa imel narodni socijalist Juvan. Na tem shodu je pa bilo 8 ljudi, natakarija in gostilničarjeva hči. Govoril ni nič navadnega.

Škrinjica enotne fronte delovnega ljudstva na Štajerskem je 5.

Na vsaki skrinjica je kandidatna lista **DEBELO RDEČE OBROBLJENA.**
Nosilec: **RUDOLF GOLOUH.**

Pogreb prve klase sa muzikom. Zadnje dneve se je vršil v Mariboru shod radikalne stranke, ki je, kakor znano, z demokrati in samostojneži s pomočjo narodnih socijalistov upeljala zakon o zaščiti delavcev. Na shod so prišli v salonskih vozeh g. dr. Stojadinović, ministar finansija, bančni ravnatelj; kr. namestnik g. Ivan Hribar, mnogo drugih dostojanstvenikov in seveda močan oddelek policije. Že ko sta govorila Stojadinović, nosilec liste in g. dr. Dernovšek o narodnem osvobojenju in o narodnih idealih, so začeli kričati navzoči delavci in nameščenci: »Kruha nam dajte, kruha, ne pa lepih storij.« Ko se je pa nato pojavil bivši socijalist in sedaj radikalni sokandidat g. ministra in bančnega ravnatelja, *Nachtigal*, so prisotni delavci sprejeli tega dezertarja s tako »burnim aplavzom«, da kar ni mogel priti k besedi in nadaljnega »ploskanja« ga je rešil predsednik shoda g. državni pravdnik dr. *Graselli* le s tem, da je shod predčasno zaključil, ne da bi dični *Nachtigal* končal...

Politični mrtvec *Nachtigal* je imel vsaj lep pogreb, predno se vleže k večnemu političnemu spanju v daljni Pakrac.

Bizovik. Volilni shod, ki ga je sklicala socijalistična stranka Delovnega Ljudstva, se je vršil na prostem ob 10. uri dopoldne. Vdeležili so se ga vsi moški, ki so prišli iz cerkve, in še več sodrugov iz vasi. Govornik, okrožni kandidat SSDL sodrug *Fabjančič* je razlagal program stranke, ki so ga vsi navzoči odobraval. Proletariat in zavredni mali kmet v Bizoviku je pristaš enotne fronte v SSDL.

Medvode. V gostilniških prostorih pri g. Jesihu sta se vršila en za drugim dva shoda pretečeno nedeljo popoldne in sicer najprej shod SSSJ, nato pa shod SSDL. Enega samostojneža, ki je bil totalno pijan in je razgrajal, smo postavili na cesto. Navzoči so bili tudi štirje orjunci, ki pa niso upali delati takega kra-

vala, da ne bi tudi oni po vzgledu samostojneža okusili svežega zraka. — Za Bernotove socijaliste je govoril nosilec njihove liste na Kranjskem Kisovec, za SSDL pa okrožni kandidat sodrug *Fabjančič*. Kisovčev govor je bil zelo medel, ker je mož slab govornik; priznati pa se mora, da ni surovo napadal, kot je to navada pri nekaterih Bernotovcih. Tudi *Cvajner*, ki je brez dvoma sposobnejši od Kisovca, je bil doštosten. Govor s. *Fabjančiča* je bil sprejet z burnim odobravanjem, dočim so Kisovcu ploskali le 4. Proletariat Medvoda zahteva od svojih voditeljev, da se izjavijo za enotno fronto.

Gameljne. Shoda SSSJ, na katerem sta govorila *Kaiser* in *Böhm*, se je vdeležil tudi naš sodrug *Pokovec*, kandidat za logaški okraj. Po njegovem govoru so se prisotni proletarci v veliki večini izjavili za enotno fronto in bodo volili v 6. skrinjico.

Šmartno pod Šmarno goro. Na shodu SSSJ, ki se je vršil v nedeljo ob 7. uri zvečer, se je delavstvo pod vtisom izvajanja s. *Pokovca* in domačih govornikov izjavilo proti razdiralni Bernotovi politiki in za SSDL.

Dragatuš. Ob obilni udeležbi volilcev je poročal na shodu pretečeno nedeljo s. dr. *Jelenc* o programu in volilnih parolah SSDL. Za svoja izvajanja je žel veliko odobravanje. Dober del Belokrajine je zavrgel samostojne in klerikalne fraze in pojde v boj za delavsko-kmečko republikansko »Socijalistično Stranko Delovnega Ljudstva«.

Vače. Na shodu, ki se je vršil ob 10. uri dop. v nedeljo, so poročali ss. *Zadnik* in *Kres*. V teh krajih se podira zlasti samostojna kmetijska stranka v prid naši internacijalni SSDL.

Hotič. Na volilnem shodu v nedeljo popoldne je govoril s. *Zadnik*. *Hotič* je že prej bil močna rdeča trdnjava. Tak tudi ostane.

Op. ur. Razen gori naštetih, se je vršilo v nedeljo še več drugih shodov, o katerih bomo poročali v prihodnji številki.

Za centralni volilni sklad so žrtvovali: *S. Mazov 5 Din*, s. *M. Tavčar 2 D*, s. *Miško Rodič 5 Din*, na poli št. 65 nabrano **75 Din 50 par**, s. *Ojsterc* nabral na poli št. 2 **61 Din 50 p**, s. *Makuc* zbral na poli št. 1. **91 Din 75 p**, s. *B. S. 20 Din*, s. *Jereb 10 Din*, s. *N. N. 10 Din*, s. *M. B. 15 Din*, v *Borovnici* zbrano na polo št. 21 **14 Din**, s. *Makuc* zbral na shodu SSDL v *Logatcu 88 Din*. **Skupaj 464 D 75 p.**

V nedeljo se vršijo shodi:
Radeče pri Zidanem mostu ob 7. uri zjutraj.
Loka pri Zidanem mostu ob 11. uri dop. na prostem.
Zidanem mostu ob 7. uri zvečer pri »*Moserju*«.
Mokronog ob 11. uri dop. pri »*Lipi*«.
Št. Rupert ob 7. uri zjutraj na prostem.
Št. Janž ob pol 8. uri zjutraj na prostem.
Tržič ob 11. uri dopoldan pri »*Korn Mariji*«.
Št. Vid nad Šiško na prostem.
Kresnice ob 11. zjutraj v gostilni »*Grič*«.
Senožete ob 3. popoldan pri g. *Škrinarju*.
Št. Jernej po maši na prostem.
Jezerko, Cirknica, Domžale Črnomelj, Novo mesto, Ribnica, Stara cerkev (čas bo pravočasno naznanjen).

Volilni razglas radniške stranke.

»Radnik« prinaša v zadnji številki volilni proglas »Nezavisne delavske Stranke«, ki je v nekaterih okrajih Srbije in Hrvaške postavila svoje kandidate. Volilni proglas se v glavnem poklupa z volilnim manifestom Soc. Str. Delovnega Ljudstva. Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo prinesiti ves proglas temveč prinašamo samo izveček. Uvodni del je skoraj dobesedno enak našemu manifestu. *Draginji*, ki je poslednji mesec posebno občutno narasla, volilni proglas posveča posebno pažnjo:

»*Draginja* davi najširše ljudske mase, ki padajo onemogle in umirajo od lakote. Beda delavcev in revnih kme-

tov, malih obrtnikov in nižjih uradnikov je dosegla vrhunec. Celi kraji naše dežele umirajo od lakote, dočim so bogataški magacini polni hrane, dočim ostudne kapitalistične in bankarske klike vršijo najostudnejšo spekulacijo s krvavimi proizvodi delovnega naroda, grabeč preko noči milijone. Radniška partija kot iskren predstavnik vseh eksploatiranih zahteva zato, da bi odvrnilo *draginjo*. Da se napravi konec *špekulacije*; ona zahteva nacionalizacijo trgovine; brezplačno prehranjevanje revnega prebivalstva; graditev stanovanj za delavce in revno prebivalstvo, vsestransko podpiranje produktivnih in konsumnih zadrug, popolne delavsko kontrolo nad proizvodnjem.

Agrarno vprašanje je ostalo nerešeno.

Zato zahteva, da se veleposestniška zemlja s celokupnim inventarjem da tistim, ki jo obdelujejo brez vsake odškodnine.

Invalidsko vprašanje tudi ni rešeno. Zato se zahteva popolno zavarovanje invalidov na stroške kapitalističnega razreda.

Hegemonična politika srbske buržuazije, posebej v *Pašić Pribičevićevi* vladi — ugroža narodno jedinstvo. Nikoli ni bila mržnja med Srbi in Hrvati tako razjarjena kot je danes. Kapitalistične klike raznih pokrajin da bi zadovoljile svoje koristi in osigurale enako pravo grabeža delovnega naroda, razdirajo narodno jedinstvo. Današnja vlada s *Pribičevićem* kot pomagačem hoče pod firmo narodnega jedinstva s silo obdržati hegemonistični režim in reakcionarno ustavo. Narodno jedinstvo se ne more s silo izvršiti. Radi tega NRP da bi se obvarovalo jedinstvo, se bori proti vseh zakulisnih klik, vstaja proti vsakemu nasilju in zahteva korenito spremembo ustave in popolno samoodločbo naroda. Ravno tako se bori z vso odločnostjo za narodne manjšine in za njihovo ne samo gospodarsko temveč tudi kulturno in politično svobodo.

Uradniško vprašanje so vse dosedanje vlade pustile nerešeno, da bi na ta način iz uradnikov napravili ubogljive sužnje.

V gospodarski in finančni politiki vlada razmetavanje in kaos. Vsa državna bremena so naložena potom indirektnih davkov na pleča siromašnih slojev. Zahteva, da se potom direktnih davkov obteži kapital, nagomilan potom grabeža delovnih množic. Velike sume se mečejo za vojsko in policijo, da bi se ohranil kapitalistični družabni red in izpeljala imperijalistična politika, ki žvija vedno nove vojne. V borbi proti razsipavanju narodnega norca za neproduktivne cilje, zahteva stranka namesto stoječe vojske oboroženje ljudstva in varovanje mira.

Zahteva se mir in zveza s sovjetsko Rusijo, izgon kontrarevolucionarnih band objavlja se vojna vsaki imperijalistični vojni in anuliranje vojn. dolgov. V svrhu obvarovanja miru na Balkanu in neodvisnosti balkanskih narodov od zapadno-imperijalističnih držav, zahteva se federacija balkanskih socijalističnih republik.

S policijskim terorjem in mahinacijami je buržuazija uspela, da v mnogih okrajih Srbije, Bosne, Vojvodine in Hrvaške stranke ni mogla postaviti kandidatov. Kjer se je to zgodilo, svetuje se vzdržavanje od glasovanja.

Povsod pa, kjer so izstavljene liste morajo vsi proletarci iti na volišča in oddati glasove za svojo stranko. Glasovi za njo govore gromko v celi zemlji:

Živela pravica koalicije, štrajka, zhorovanja, dogovorov, in svoboda tiska!
Živel 8-urni delavnik!

Doli s kapitalistično trgovino in grabežem!

Doli z draginjo!

Živela kontrola delavskih in kmečkih organizacij nad proizvodnjem!

Doli s carinarnimi taksami, monopoli, trošarino — naj vsi davki padejo na posestva in dohodke bogatašev!

Doli s nasiljem buržuazije nad delovnim ljudstvom!

Doli z zakonom o zaščiti džave!

Doli z vojno!

Živel mir s Sovjetsko Rusijo.

Živela federacija balkanskih socijalističnih republik. Živel razredni boj in enotna fronta proletarijata!

Centralni odbor N. R. P. J.

Objave.

Policijska direkcija v Ljubljani nam poroča: Ker stojimo tik pred volitvami v narodno skupščino, opozarja policijsko ravnateljstvo znova na določila § 23 tisk. zakona, glasom katerega je nalepljenje lepakov dovoljeno samo na krajih, ki so oblastveno nalašč v ta namen določeni; nedopustno pa je vsako žako lepljenje na raznih javnih, kakor privatnih poslopih in napravah. Ker so pri zadnjih občinskih kakor tudi prejšnjih volitvah posamezne stranke z agitatoričnimi napisi in nalepljenjem lepakov hudo poškodovale razna poslopja in celo posamezna volišča, se objavlja, da bo policijsko ravnateljstvo pri predstojećih volitvah vsako poškodbo tuje lastnine, za katero je odgovorna poleg storilca tudi politična stranka, po kateri nalogu, oziroma v katere interesu se je izvršila, najstrožje zasledovalo.

Trbovlje. Dramski odsek »Zveze rudarskih delavcev« ponavlja v nedeljo dne 11. marca 1923 igro »Ljubezen in kovarstvo« v dvorani Forte ob 4. uri popoldan. — Sodrugi in sodružice, posetite vsi predstavo, katero igrajo ljudje iz Vaše sredine. Podpirajte svojo mladino s tem, da obiščete to igro polnoštevilno, ker je njen čisti dobiček namenjen za izobrazbo delavske mladine. Zatorej vsi, ki še niste videli te predstave, pohitite ta dan v Fortejevo dvorano, da s tem skazete solidarnost, katero gojite do delavskih umetnikov.

»*Kres*«. Prvi slovenski delavski kulturni mesečnik stopa v drugi letnik. Prvi letnik, ki je lahko v ponos slovenskemu delavstvu, je zaključen. Z drugim letnikom stopi v novi, priložnejši obliki in z zelo bogato vsebino pred javnost. Med drugim bo priobčeval s. *Cerkvenik* dalji roman »*Mariška*«, J. *Vidmar* zgodovinski pregled slovenskega slovstva; nadalje bodo sodelovali s svojimi prispevki T. *Seliškar*, E. *Tiran*, *Čulkovski*, *Vuk* in drugi. Prva številka izide jutri z zelo bogato vsebino, nadalje pa bo izhajal redno 25. vsakega meseca. Vsem sodrugom in prijateljem priporočamo, da si ga naroče. Naročnina znaša na leto 50 D, na pol leta 25 D, za dijake na leto 40 D in za člane »*Svobode*« 30 Din. Posamezna številka velja 5 D. — Uprava »*Kresa*« se nahaja v Ljubljani, Židovska ulica I. nad.

Sodrugi, zbirajte za tiskovni sklad!

Reakcionarne tvorevine niso nikoli trajne. One morajo propasti, ako vztrajajo na reakcionarni poti. Absolutizem in beli teror ne more večno trajati.

Svoboda koalicije: Združevanja, zborovanja in stavke je življenski predpogoj za delavstvo.

Združevanje proletarijata je predpogoj zdravega delavskega pokreta.

Industrijski proletariat Slovenije je storil prve odločne korake k združitvi.

Proletariat ostalih pokrajin bo prejel ali slej moral spoznati, da se samo s taktiko enotne fronte lahko bori proletariat za svoje od kapitalistične otenžive ogroženo življenje.

Vodja za bager se išče.

V tej stroki popolnoma izvežbani reflektanti z dobrimi spričevali naj pošljejo ponudbo na upravo lista pod »Bager«.